

Recomandarea nr. 29
Privind judecarea cauzelor penale pe baza probelor administrate în
faza de urmărire penală (art.364/1 CPP)

1.Potrivit Legii pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală nr.66 din 05.04.2012, intrate în vigoare din 27.10.2012, Codul a fost completat cu art.364/1, prin care se instituie o nouă modalitate a procedurilor simplificate de judecare a cauzelor penale. O particularitate definitorie a prezentei proceduri este aplicabilitatea în procesele penale privind toate categoriile de infracțiuni, inclusiv cele pentru săvârșirea cărora este prevăzută detențiunea pe viață.

Alineatul (1) prevede că, pînă la începerea cercetării judecătorești, inculpatul poate declara personal, prin *înscriș autentic*, că recunoaște săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și solicită ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Astfel, legiuitorul a condiționat judecata pe baza probelor administrate în cadrul procedurii pre-judiciare prin:

- 1) Recunoașterea de către inculpat în totalitate a faptelor incriminate, pentru săvârșirea cărora a fost deferit justiției;
- 2) Nedorința de a fi administrate probe noi.

Din economia prevederilor alin.(3) desprindem că, în *înscrișul autentic*, inculpatul trebuie să specifice că probele îi sunt cunoscute, le înțelege conținutul și asupra lor nu are obiecții.

Potrivit textului legal, judecata, cu aplicarea prezentei proceduri, poate avea loc începînd cu punerea pe rol a cauzei penale în ședința preliminară, pînă la încheierea părții pregătitoare a ședinței de judecată cînd, după caz, sunt formulate și soluționate cererile și demersurile părților. Cererea, cu solicitarea în cauză, trebuie să fie întocmită de inculpat. Cererea o poate iniția și apărătorul lui, însă înscrisul autentic se va întocmi personal de către inculpat. Dacă o asemenea cerere nu este declarată, președintele ședinței, în temeiul alin.(3), din oficiu, trebuie să explice inculpatului dreptul și procedura de judecare a cauzei penale în ordinea art. 364/1 CPP, despre care se va reflecta în procesul-verbal al ședinței de judecată.

Dacă inculpatul, din proprie inițiativă ori după explicarea acestui drept de către președintele ședinței de judecată, este de acord cu judecarea cauzei în ordinea prezentei proceduri, acesta, personal, prin înscris autentic, (cerere întocmită în scris), declară că recunoaște în totalitate fapta ori faptele imputate în rechizitoriu și că judecata urmează să se facă în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, prin urmare, potrivit probelor invocate de procuror în lista respectivă. Astfel, rezultă implicit că partea apărării nu mai poate interveni cu cereri de cercetare a altor probe.

După depunerea de către inculpat a înscrisului autentic, președintele ședinței de judecată acordă cuvînt procurorului, părții vătămate, părții civile, părții civilmente responsabile și apărătorului pentru a-și expune opiniile asupra cererii formulate. Instanța se pronunță printr-o încheiere, prin care dispune judecata în procedură simplificată, prevăzută de art.364/1 CPP. Încheierea nu este susceptibilă căilor de atac. Din momentul pronunțării încheierii, inculpatul și apărătorul lui nu pot renunța ulterior, pe parcursul procesului penal, asupra opțiunii de a fi judecată cauza în procedura respectivă.

Dacă la punerea pe rol a cauzei penale, inculpatul ori apărătorul lui nu au solicitat judecarea cauzei în procedura prevăzută de art.364/1 CPP, acest drept

poate fi valorificat în partea pregătitoare a ședinței, pînă la începerea cercetării judecătorești, după realizarea măsurilor enumerate în art.354-363 CPP. De asemenea, prin înscris autentic, inculpatul declară că recunoaște în totalitate faptele incriminate în rechizitoriu, nu solicită administrarea de noi probe și acceptă judecarea cauzei în baza probelor administrate la urmărirea penală.

În cazul în care, la terminarea urmării penale, învinuitul s-a abținut de a se prezenta pentru a lua cunoștință de materialele cauzei și nu a primit rechizitoriu, instanța obligatoriu purcede la îndeplinirea măsurilor prevăzute de art. 358 alin. (3) CPP. Și doar după realizarea acțiunilor corespunzătoare, se va putea pune în discuție posibilitatea judecării cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Atunci cînd declarația de judecare a cauzei penale în procedura prevăzută de art.364/1 CPP, s-a făcut în cadrul ședinței preliminare, la momentul exercitării prevederilor art.364 CPP, președintele ședinței de judecată anunță părțile că, conform încheierii adoptate anterior, cauza va fi judecată în procedura simplificată pe baza probelor administrate la faza urmării penale.

Reținem că, în temeiul alin.(4), instanța de judecată, pînă la adoptarea încheierii, trebuie să verifice materialele dosarului și să ajungă la concluzia că probele administrate în faza urmării penale confirmă că fapta (faptele) imputată/e inculpatului constituie infracțiune prevăzută de Partea Specială a Codului penal și care îi dovedesc vinovăția în săvîrșirea ei, precum și că în cauză sunt suficiente date cu privire la persoana inculpatului, care permit condamnarea acestuia cu stabilirea pedepsei (caracteristica, cazierul judiciar, date despre starea familială și a sănătății etc.).

Conform alin.(4) al art.364/1 și art.342 alin.(3) CPP,. încheierea, prin care instanța admite cererea inculpatului privind judecarea cauzei în baza probelor administrate în faza urmării penale, se adoptă de către judecător și se include în procesul-verbal al ședinței de judecată.

Legiuitorul, fiind preocupat de asigurarea accesului liber la justiție și garantarea dreptului la apărare în egală măsură tuturor părților în proces, a prevăzut anumite drepturi și pentru partea vătămată. Astfel, atunci cînd în cauză participă partea vătămată careia prin infracțiune i-au fost cauzate daune materiale sau/și morale, în legătură cu care nu a fost înaintată acțiune civilă, instanța explică dreptul de a se constitui în calitate de parte civilă și de a cere repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune.

Dacă partea vătămată solicită recunoașterea în calitate de parte civilă, instanța prin încheiere protocolară admite cererea și recunoaște, după caz, în temeiul art. 73 CPP. partea civilmente responsabilă, explicîndu-i acesteia și inculpatului drepturile și obligațiile determinate de exercitarea acțiunii civile în cauza penală. Totodată, instanța va solicita părții civile să-și formuleze pretențiile în aceeași ședință. Ca excepție, partea civilmente responsabilă, poate, în latura civilă, propune administrarea de probe care le dețin la acel moment și le prezintă instanței. În cazul cînd partea civilă nu și-a formulat acțiunea, acesta nu reprezintă temei de amînare a judecării cauzei.

După soluționarea acestei chestiuni, instanța de judecată purcede la cercetarea judecătorească, asigurînd executarea prevederilor art.366 CPP, după care audiază inculpatul, potrivit regulilor de audiere a martorului (art.105-110/1, 370 CPP). În declarațiile sale, inculpatul poate și este în drept să nu fie de acord cu încadrarea

juridică a faptei (faptelor), așa cum a/au fost reținută/reținute în rechizitoriu, putând solicita schimbarea încadrării juridice. Din acest moment, inculpatul nu mai poate renunța pe parcursul procesului penal asupra opțiunii sale de a fi judecată cauza potrivit procedurii simplificate. Dacă, eventual, inculpatul ori apărătorul lui, după adoptarea încheierii privind admiterea cererii de judecare în ordinea art. 364/1 CPP, în timpul audierii ori după aceasta, renunță la procedura simplificată, instanța, în baza art.230 CPP, prin încheiere protocolară, va indica că renunțarea nu poate fi admisă.

După audierea inculpatului, instanța trece la dezbaterile judiciare, care se compun din discursurile procurorului, apărătorului și inculpatului, care, după caz, aceștia mai pot lua încă o dată cuvântul în replică. Dacă în ședință participă și partea civilă, cuvânt în dezbateri i se oferă și acesteia. Instanța va urmări ca în dezbateri și partea civilmente responsabilă să se pronunțe asupra acțiunii civile.

Conform alin.(7), după încheierea dezbaterilor, respectând ordinea de soluționare a cauzei potrivit art.338 CPP, instanța purcede la deliberare și adoptarea sentinței în conformitate cu prevederile art.382-398 CPP, avându-se în vedere că poate fi adoptată atât sentința de condamnare, cât și de achitare ori de încetare a procesului penal, supuse căilor de atac în condiții generale.

2. Potrivit alin.(8), inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor imputate în rechizitoriu și a solicitat judecarea cauzei pe baza probelor administrate în faza urmăririi penale beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare ori cu muncă neremunerată în folosul comunității și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amendă.

Legea nu concretizează din care limite urmează a fi redusă pedeapsa – din limita maximă ori cea minimă prevăzută în sancțiune. Analizând sintagma „*limitelor de pedeapsă prevăzută de lege*” deducem că legiuitorul a avut în vedere că pedeapsa, în cazul în care este închisoarea, se reduce cu o treime din maximul și din minimul prevăzut de sancțiune, stabilindu-se noi limite cu care trebuie să opereze instanța de judecată la stabilirea pedepsei inculpatului.

ÎN SPEȚĂ:

a) Inculpatul este condamnat în baza art.188 alin.(2) lit. d) CPP, tâlhărie săvârșită prin pătrundere în încăpere, sancțiunea căruia prevede pedeapsă de la 6 la 10 ani închisoare. Prin reducerea limitelor minime și maxime de pedeapsă cu o treime se stabilește noua limită minimă și maximă de pedeapsă sub formă de închisoare, care este de la 4 - la 6 ani 8 luni. Astfel, instanța de judecată, după caz, nu va putea stabili o pedeapsă mai mare de 6 ani 8 luni închisoare în baza art. 188 alin.(2) CP. Totodată, dacă în cauză sunt prezente circumstanțe atenuante, prevăzute de art.76 CP, în coroborare cu prevederea art. 78 alin.(1), (2) CP, pedeapsa poate fi coborâtă pînă la minimul de 4 ani închisoare. În asemenea cazuri nu este necesar de a face trimitere la prevederile art. 79 CP, deoarece limita minimă de pedeapsă s-a stabilit, potrivit art. 364/1 alin.(8) CP.

b) Inculpatul este condamnat în baza art. 186 alin.(2) lit. c) CP și se află în stare de recidivă. Sancțiunea prevede pînă la 4 ani închisoare, astfel încît, conform art. 82 CP, pedeapsa minimă nu poate fi mai mică de 2 ani închisoare. La judecarea cauzei în procedura art.364/1 CPP, limita maximă de pedeapsă va fi 2 ani 8 luni, iar cea minimă se va reduce cu o treime, constituind 1 an 4 luni închisoare, astfel, după caz, pedeapsa poate fi stabilită în limită de la 1 an 4 luni - la 2 ani 8 luni închisoare.

Se va reține că, în cazul condamnării inculpatului minor, există anumite particularități. Mai întâi de toate se va ține cont de prevederile art.70 alin.(3) CP, în sensul că instanța va stabili limitele de pedeapsă ce urmează a fi aplicată minorului, având în vedere că termenul maxim al închisorii, prevăzut de legea penală pentru infracțiunea săvârșită, se reduce la jumătate. Exemplificăm prin cazul condamnării inculpatului minor în baza art.188 alin.(2) lit. d) CP, sancțiunea căruia prevede pedeapsa maximă 10 ani închisoare. În temeiul art.70 alin.(3) CP, pedeapsa maximă pentru acest inculpat nu va putea depăși 5 ani închisoare. Acest termen deja este sub limita minimă prevăzută de sancțiune, dar în raport cu prevederea art.364/1 CPP, limita maximă a pedepsei închisorii urmează a fi calculată din termenul de 5 ani redus cu o treime. Noul termen obținut, de 3 ani și 4 luni, este limita maximă de pedeapsă sub formă de închisoare, care poate fi numită inculpatului minor. La caz, limita minimă se va reține, având în vedere prevederea art.70 alin.(2) CP, limita generală de 3 luni închisoare, din care însă nu se mai poate face reducere.

Această modalitate de calculare a limitelor maxime și minime se va efectua și în cazul stabilirii pedepsei muncii neremunerate în folosul comunității, precum și la stabilirea pedepsei cu amendă, doar că limitele maxime și minime se vor reduce cu o pătrime.

Conform alin.(9) al art.364/1 CPP, în caz de respingere a cererii privind judecarea cauzei pe baza probelor administrate la faza urmăririi penale, instanța dispune judecarea cauzei în procedură generală. Deși legiuitorul expres nu identifică motivele pentru care poate fi respinsă cererea respectivă, totuși putem invoca:

- inculpatul recunoaște numai o parte din faptele descrise în rechizitoriu;
- în cauză sunt mai mulți inculpați și, deși unul dintre ei solicită judecarea în ordinea art. 364/1 CPP, disjungerea cauzei în privința acestuia nu poate avea loc. Atunci când disjungerea este posibilă, dreptul inculpatului la judecarea cauzei în procedură simplificată urmează a fi respectat;

- din ansamblul de probe administrate la faza urmăririi penale, instanța de judecată conchide că acestea sunt insuficiente pentru a stabili că: a) fapta există, b) aceasta constituie infracțiune și, c) a fost săvârșită de inculpat. Altfel spus, mijloacele de probă administrate pe parcursul urmăririi penale trebuie să dovedească incontestabil toate aceste condiții. Lipsa uneia dintre acestea atrage respingerea cererii inculpatului și judecata se va face conform procedurii generale.